

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

9 januari 2008

HOORZITTING

over het Witboek Sport van de Europese Commissie

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door mevrouw Martine Fournier**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Wim Van Dijck;

de heren Carl Decaluwe, Dirk de Kort, Paul Delva, Johan Verstreken;

mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo Vermeulen;

de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer Herman Schueremans.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de dames Martine Fournier, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens;

de heer Bart Caron, mevrouw Michèle Hostekint, de heer André Van Nieuwkerke;

de heren Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Hans Schoofs.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;

de heer Jan Loones.

INHOUD

Blz.

1. Uiteenzetting door de heer Michal Krejza, hoofd Sportafdeling, Directoraat-generaal voor Onderwijs en Cultuur van de Europese Commissie	4
2. Uiteenzetting door mevrouw An Vermeersch, academisch assistent Europees Instituut UGent	6
3. Uiteenzetting door de heer Ivan De Witte, voorzitter van de Profliga	7
4. Uiteenzetting door de heer Ivo Van Aken, Vlaams Topsportmanager	8
5. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers	10
6. Uiteenzetting door mevrouw Barbara Vanden Bulcke, agentschap Zorg en Gezondheid, beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse Gemeenschap	12
7. Uiteenzetting door de heer Dany Punie, voorzitter Vlaams Instituut voor Sportbeleid en Recreatiebeheer (ISB)	14
8. Uiteenzetting door de heer Tom Poppe, directeur Sport van de Vlaamse Sportfederatie (VSF)	15
9. Uiteenzetting door mevrouw Astrid Vervaet, beleidsmedewerker Sport, departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)	17

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 11 december 2007 een hoorzitting over het Witboek Sport van de Europese Commissie.

1. Uiteenzetting door de heer Michal Krejza, hoofd Sportafdeling, Directoraat-generaal voor Onderwijs en Cultuur van de Europese Commissie

De heer Michal Krejza: Het Witboek Sport is door de Europese Commissie in juli 2007 aangenomen en vormt het eerste omvattende strategische document over sport van de Europese Commissie. Na enkele eerdere politieke declaraties over sport begon de eigenlijke ontwikkeling immers pas tijdens de onderhandelingen over de gefaalde grondwet in 2004.

Als het Verdrag van Lissabon, zoals verwacht, in werking treedt in de eerste helft van 2009, zal voor de eerste keer een communautaire competentie voor de sport ontstaan. Dat is heel belangrijk voor de normalisering van de positie van sport binnen de Europese structuren.

Op dit ogenblik bestaan alleen informele beraadslagen van de ministers en de directeurs Sport van de lidstaten, waardoor de conclusies niet buitengewoon veel gewicht hebben en evenmin praktisch effect als hun mening niet wordt gedeeld door de andere ministers van bijvoorbeeld Financiën of Gezondheid. Maar dat gaat dus veranderen, evenals het feit dat het nieuwe artikel vraagt om acties voor te stellen. Dat betekent hoogstwaarschijnlijk dat er een programma komt op communautair niveau – dat, als alles goed loopt, vanaf 2011 of 2012 kan worden geïmplementeerd. In feite is het Witboek Sport de eerste stap in die richting, want de prioriteiten worden erin vastgelegd.

Aan het witboek gingen uitgebreide consultaties – ook online – vooraf met alle stakeholders. Daaruit bleek een grote vraag naar een omvattende benadering, die alle delen van het ‘acquis communautaire’ die indirect met sport te maken hebben, zou belichten. Voorts werd respect gevraagd voor het subsidiariteitsbeginsel. Ook met het nieuwe verdrag zullen minstens 95 percent van de sportcompetenties nationaal blijven, net zoals bij het onderwijs. Verder is de autonomie van de sportorganisaties zeer belangrijk, maar tegelijk moet ook het wettelijke kader van de EU gerespecteerd worden. Een groot deel van het witboek gaat juist over dat spanningsveld.

De doelen van de schrijvers van het witboek waren de volgende. Het eerste was een strategisch document leveren dat zou helpen bij het implementeren

van een nieuw verdragsartikel; het tweede doel was het bewustzijn van de specificiteit van de sport; het derde het verbreiden van kennis over de aanwending van het EU-recht in de sportsector; het vierde de zichtbaarheid van de sport in de verschillende EU-programma's verhogen. Daarnaast is het witboek ten slotte gericht op een passend actieniveau en daarom zit er ook een actieplan aan vast. Het werd vernoemd naar Pierre de Coubertin en bevat 53 acties, waarvan ik er enkele belicht.

Zo heeft sport veel te maken met volksgezondheid. Inmiddels werd begonnen met het opstellen van richtlijnen voor fysieke activiteit, niet om de aanbevelingen van de World Health Organisation te veranderen maar integendeel om ze beter toe te passen in de praktijk. Belangrijk is immers dat de overheid op nationaal of regionaal niveau stappen zet om een en ander mogelijk te maken, bijvoorbeeld door ermee rekening te houden in de stedenbouwkundige planning, het openbaar vervoer, het onderwijs, de verzekeringen.

Wat doping betreft, meent de Europese Commissie dat al meer dan genoeg autoriteiten zich met de professionele sport bezighouden. Daarom wil zij liever een bijdrage leveren aan de oplossing van doping als een sociaal probleem in sport- en fitnessclubs. Veel hangt af van de lidstaten maar de Europese Commissie is bereid een faciliterende rol te spelen, bijvoorbeeld als coördinator van een netwerk van lidstaten. Maar dat zal tijd vergen, mede omdat de Raad van Europa actief is op dit gebied.

Op het vlak van onderwijs bestaan een nieuw Europees kader voor kwalificaties, het European Qualifications Framework en ECVET (European Credit system for Vocational Education and Training), waarmee al een paar sportgelieerde projecten werden ondersteund. Daarmee zal de Europese Commissie ook doorgaan. Daarnaast is er de problematiek van de ‘homegrown players rule’, die lokaal opgeleide spelers een bepaald voordeel wil verlenen. De UEFA (Union of European Football Associations) – maar niet alleen zij – voerde dergelijke regels in en de vraag is of die in lijn zijn met het ‘acquis communautaire’. De Europese integratie berust immers op het vrije verkeer van werknemers en mensen in het algemeen. De Europese Commissie heeft nog geen definitief standpunt ingenomen, maar in het witboek wordt wel al aangegeven dat de Commissie, mits er geen directe discriminatie is op grond van nationaliteit en mits de indirecte discriminatie niet overdreven is in verhouding met het beoogde positieve aspect, in beginsel bereid is dergelijke regels te accepteren.

Verder is in de sport het vrijwilligerswerk bijzonder belangrijk. In de meeste Europese landen is dit de

sector waar het meest door vrijwilligers wordt gedaan, maar in veel landen is men ook bang voor het effect op vrijwilligersorganisaties van de Europese regels tegen overheidssteun en voor transparante aanbestedingen en voor de nieuwe regels inzake algemene dienstverplichtingen. Een werkgroep onderzoekt dit en er werd ook geld gevonden voor een studie. Ik verwacht trouwens dat dit waarschijnlijk uitmondt in zeer geruststellende conclusies.

Sport is ook een belangrijk middel voor sociale integratie, met name ook die van minderheidsgroepen. In het witboek wordt erop gewezen dat de nationale inspanningen ter zake ook op Europees niveau kunnen worden ondersteund met name door het Europese Regionale Ontwikkelingsfonds.

Het Directoraat-generaal voor Justitie, Vrijheid en Veiligheid van de Europese Commissie houdt zich al jaren bezig met de strijd tegen racisme en geweld in de sport, bijvoorbeeld bij de coördinatie van grensoverschrijdende problemen bij voetbalkampioenschappen. Op dit punt stelt het witboek een intensivering van de uitwisseling van operationele informatie voor, met andere woorden de concrete samenwerking tussen de diensten die instaan voor de openbare orde zoals de politie.

Wat de externe betrekkingen betreft, is het zo dat sport steeds meer wordt gebruikt in de ontwikkelingshulp. Gewone mensen in ontwikkelingslanden luisteren immers vaak veel meer naar een beroemde voetballer dan naar een premier of een minister. Sport kan dan ook een heel goed middel zijn op weg naar de bijstelling van gedrag bijvoorbeeld op het vlak van vrouwenrechten of aidsbestrijding.

Op economisch terrein is het opmerkelijk dat een vrij grote sector als sport – goed voor ongeveer 3 percent van het Europese bnp (bruto nationaal product) en 4 percent van de arbeidsmarkt – nauwelijks over goede statistieken beschikt. Een werkgroep is echter bijna klaar met een Europese statistische definitie van sport. Van zodra zij klaar is kunnen de statistische diensten meer en bovendien vergelijkbare statistieken gaan produceren. De vraag is dus wat men bij sport rekent. Een stadion is duidelijk, maar sportschoenen worden meer door niet-sporters gedragen dan door sporters. Ons voorstel bestaat in een bredere én een engere definitie.

De publieke ondersteuning van sport is een belangrijk thema in veel lidstaten. De manier waarop sport wordt gefinancierd is aan het veranderen. In het klassieke Europese model werd de belangrijkste bron gevormd door loterijen en andere gokspelen. Maar die traditie bestaat niet in alle 27 lidstaten en bovendien wordt de gokmarkt net als alle andere geliberaliseerd. Inmiddels werd een budget gevonden voor

een grote studie over de financiering van ‘grassroots sport’. Wellicht begint ze volgend jaar en loopt ze tot in het najaar van 2009.

Ook belangrijk is de btw, waar de Europese regelgeving thans de handhaving van gereduceerde tarieven op sportgebied mogelijk maakt. Het is een verdienste van het witboek dat de Commissie accepteerde dat zij in de toekomst in beginsel gehandhaafd blijven.

Het volgende deel van het witboek gaat over de organisatie van de sport en begint met de specificiteit ervan. Op dit punt bleek uit de uitgebreide consultatie dat veel minder consensus bestond bij de stakeholders dan elders. Het blijft wellicht nog voor een aantal jaren een moeilijk onderwerp. Het probleem is dat grote sportorganisaties als UEFA en FIFA (Fédération International de Football Association) iets anders verstaan onder specificiteit dan de Europese Commissie. De eerstgenoemde denken daarbij aan een zodanige autonomie dat sport erdoor buiten het Europese recht zou vallen.

Die opinie wordt niet gedeeld door de Europese Commissie, zeker niet wat de socio-economische werking betreft. Sport is specifiek maar dat is niet a priori vaststelbaar. Men moet de specificiteit wel in het oog houden maar ze wordt pas relevant als in een concrete casus blijkt dat zij de aanpassing van de normale aanwending van de Europese regels vereist. Het gaat met andere woorden voor de Europese Commissie om een uitzondering en niet om een regel. Het witboek legt dat gedetailleerd uit in een aantal bijlagen van het aangehechte ‘Document des services’ of ‘Staff Working Document’. Daarin wordt de relatie tussen sport en het beleid inzake concurrentie en interne markt geanalyseerd. Men kan in elk geval niet langer zeggen dat de interpretatie van de Europese Commissie over de specificiteit van de sport nog onduidelijk zou zijn, al kan men natuurlijk nog altijd een andere opvatting over haar koesteren.

Vrij verkeer van mensen en nationaliteiten is een belangrijk gebied. Het vrije verkeer van werknemers is een van de pijlers van de interne markt. De Europese Commissie is permanent op haar hoede over de toepassing ervan in de sport. Ik ben bang dat er nog veel voorbeelden zijn in de sport waar de normale regels van vrij verkeer niet worden toegepast. Dat geldt in de eerste plaats voor het ingewikkelde probleem van de toegang tot individuele competities voor mensen uit andere lidstaten. De studie daarover wordt interessant. Directe discriminatie in ploegsporten is zonder meer verboden, maar komt nog wel af en toe voor. De Europese Commissie komt in actie op grond van ingediende klachten.

Sportmakelaars vormen een van de weinige gebie-

den waarvan het witboek zegt dat er misschien wetgevendende actie op EU-niveau nodig is. Als er inderdaad zoveel misstanden zijn als de Europese Commissie hoort, dan kan de conclusie zijn dat Europese regelgeving moet voorgesteld worden. Voor de studie daarover is inmiddels een budget gevonden maar het onderzoek zelf, inclusief de impact assessment, zal tijd vergen. Het duurt zeker anderhalf tot twee jaar voor daarover duidelijkheid zal zijn.

Voor de bescherming van minderjarigen bestaat al EU-regelgeving, maar zij wordt misschien niet echt goed aangewend, mede vanwege de overdrijving van de specificiteit van de sport. Het directoraat-generaal verantwoordelijk voor sport gaat proberen samen met het Directoraat-generaal voor Arbeid en Sociale Zaken iets meer te letten op de aanwending van deze regelgeving in de sportwereld.

Veel bestuursproblemen in de sport kunnen in het kader van de autonomie worden aangepakt met een verbetering van de licentiesystemen. Het voetbal is op dit punt een voortrekker. Ter ondersteuning organiseert de Europese Commissie wellicht in 2009 een conferentie met alle voetbalautoriteiten voor de uitwisseling van goede praktijken. Als het een succes blijkt, komt het ook in aanmerking voor andere sporten.

De media vormen een mooi voorbeeld van de specificiteit van de sport. In beginsel sluiten de concurrentieregels uit dat bedrijven in dezelfde branche gezamenlijk iets verkopen. Toch werden al meermaals beslissingen genomen door de Europese Commissie die dat wel toestonden in de sport. Dat zal ook blijven gebeuren, want de solidariteit heeft een bijzonder gewicht in de sport en zij wordt ondersteund door het collectieve vermarkten. Dat laatste moet evenwel de uitzondering blijven en kan dus niet worden verheven tot regel.

2. Uiteenzetting door mevrouw An Vermeersch, academisch assistent Europees Instituut UGent

Mevrouw An Vermeersch: De grotere federaties als IOC (Internationaal Olympisch Comité) en FIFA onthaalden het witboek negatief en beschouwen het, juist vanwege de specificiteit van de sport, als een gemiste kans. De Commissie zelf spreekt in de tekst dan weer van een “allesomvattende benadering van sportgerelateerde kwesties”, dat men “niet van nul start” en “ten volle gebruik maakt van de mogelijkheden die de huidige verdragen bieden”. Die tegenstrijdigheid hangt samen met de vraag of we vandaag kunnen spreken van iets als een Europees sportbeleid.

Strikt juridisch moet die vraag ontkennend beantwoord worden want de EU werkt op basis van toegekende bevoegdheden, terwijl in de huidige verdragsteksten geen referenties naar sport zijn opgenomen. Dat heeft implicaties voor onder meer het budget. Het sportprogramma Eurathlon werd eind de jaren negentig stopgezet omdat uit de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie bleek dat de juridische basis ontbrak.

De pogingen die, in de nasleep van de zaak-Bosman, werden gedaan om sport in de verdragstekst op te nemen, resulteerden tot nu toe in niet meer dan niet-bindende verklaringen. Daar komt nu verandering in met het Hervormingsverdrag of Verdrag van Lissabon.

In de plaats van een sportbeleid is er ondertussen al wel indirect optreden op dit vlak, met name waar het gaat over de toepassing van de Europese spelregels – meer bepaald vrij verkeer en mededinging – op sport en haar verhouding met het specifieke karakter van de sport. Daarnaast is er ook sprake van direct optreden in de vorm van positieve maatregelen.

In verband met het indirecte optreden is het arrest-Bosman de bekendste maar niet de eerste uitspraak van het Europese Hof. Eerder waren er uitspraken in de zaken Walrave in 1974 en Donà in 1976. Het Hof stelde daarin dat sportbeoefening slechts onder de toepassing van het Europees recht valt voor zover het gaat om de uitoefening van een economische activiteit. Maar ook toen al werd gestipuleerd door het Hof dat het Europese recht niet onverkort kon worden toegepast, maar rekening moest houden met het specifieke karakter. Het ging toen concreet om de samenstelling van nationale ploegen en de verhouding met de regels inzake vrij verkeer van personen.

Daarnaast zijn er de regels rond mededinging, waar tot voor kort vooral de Europese Commissie actief was, bijvoorbeeld inzake ticketverkoop en uitzendrechten. Sinds 2005-2006 is ook hier rechtspraak van het Europese Hof, met name in de zaken Piau en Meca-Medina & Majcen. In de laatstgenoemde zaak ging het om twee langeafstandswemmers die waren betrappt op het gebruik van nandrolon. Na een lange procedure, waarin onder meer het Gerecht van Eerste Aanleg oordeelde dat de dopingreglementering zuiver sportief is en buiten de toepassing van het Europees recht valt, kwam de zaak voor het Europees Hof van Justitie.

Dat bracht een aantal belangrijke nuances aan die van belang zijn voor de verhouding in het algemeen tussen sport en de Europese spelregels. Het Hof zegt om te beginnen dat men moeilijk een strikt onderscheid kan maken tussen sportieve en economische

aspecten. De toepassing van het Europees recht is dus niet automatisch uitgesloten in dopingzaken. Voor de concrete afhandeling is het Hof gaan kijken naar de context, met name of de mededingingsbeperkende gevolgen van dopingregels inherent en evenredig zijn aan de nagestreefde doeleinden.

Daar zien we een soort erkenning van het specifieke karakter door het Hof, dat concreet stelde dat de organisatie en het goede verloop van sportcompetities een legitiem doel zijn. Regelgeving als dopingreglementering is daarom een terechte taak en verantwoordelijkheid van de sportfederaties. Maar het repressieve karakter en de zwaarte van de sancties mogen geen negatieve gevolgen hebben voor de mogelijkheden van sporters om hun beroep uit te oefenen. Als een sporter bijvoorbeeld achteraf onterecht geschorst blijkt, zijn de voorwaarden voor de uitoefening van zijn activiteit voor een stuk vervalst. Het Hof gaat op dit punt in de richting van een mogelijke inbreuk op de mededingingsregels, maar nog niet helemaal zover. Het oordeelt immers uiteindelijk dat de mogelijke beperkingen op de mededinging gerechtvaardigd zijn, aangezien de vaststelling van de grenswaarden voor nandrolon in dit geval gebeurde volgens de stand van de wetenschap. Op de zwaarte van de sancties ging het Hof niet in omdat zij niet door de betrokken sporters werd opgeworpen.

Het belang van het arrest bestaat erin dat ermee wordt aangetoond dat men niet zomaar kan zeggen: dit is sport en Europa heeft daar geen uitstaans mee. Anderzijds wordt het specifieke karakter toch wel in overweging genomen. Concreet zal het Hof niet de regelgeving tot in detail onderzoeken maar veeleer een soort Europese proportionaliteitstoets doorvoeren.

Het directe optreden van de Europese Commissie op sportgebied is tot nu toe mogelijk geweest door het te verbinden met andere beleidsdomeinen als volksgezondheid of onderwijs. Gevolgen zijn een louter informeel optreden en het gebruik van soft law, dus conclusies en verklaringen maar geen echte wetgeving. Ondertussen vond in de Europese Commissie en in het Europees Parlement wel een zekere institutionalisering plaats. Een concreet voorbeeld van een dergelijk direct optreden was 2004 als Europees Jaar van Opvoeding door Sport.

Wat zal het Hervormingsverdrag wijzigen aan het bestaande optreden? Zeer belangrijk is dat voor het eerst wordt voorzien in een rechtsgrond. In het bestaande artikel 149 van het EG-Verdrag wordt sport ingevoegd met twee paragrafen, waarin vermeld wordt dat de Unie bijdraagt tot de bevordering van de Europese inzet op sportgebied, rekening houdend met haar specifieke kenmerken, haar op vrijwilli-

gerswerk berustende structuren en haar sociale en educatieve functie. Daarnaast wordt ook ingeschreven dat het optreden gericht zal zijn op de ontwikkeling van de Europese dimensie van de sport, meer concreet door de eerlijkheid en de openheid van de sportcompetities en de samenwerking tussen de verantwoordelijke sportorganisaties te bevorderen, en door de fysieke en morele integriteit van sportlieden, met name jonge sporters, te beschermen.

Deze verdragstekst levert een juridische en financiële basis voor een meer formeel direct optreden. De concrete invulling zal afhangen van de voorstellen van de Europese Commissie en de bereidheid van de lidstaten. Voorlopig kan men alvast stellen dat de doelstellingen ruim zijn en sterk de nadruk leggen op de Europese dimensie van de sport. Anderzijds blijven de middelen beperkt omdat Europa alleen stimuleringsmaatregelen en aanbevelingen kan uitvaardigen en geen harmonisatie van nationale wetgeving kan doorvoeren.

Wat de invloed op het indirecte optreden betreft, worden de specifieke kenmerken van de sport erkend, maar wordt er geen algemeen uitzonderingsstatuut ingeschreven. De erkenning heeft dus vooral een symbolische waarde. Men kan zelfs stellen dat de sportbepaling in de nieuwe verdragstekst minder ver gaat dan wat in de Verklaring van Nice staat, al is die laatste juridisch niet bindend. Daarin staat met name dat Europa “bij haar optreden rekening moet houden met de maatschappelijke, educatieve en culturele functie van de sport, die het specifieke karakter ervan bepaalt” en dat “uit hoofde van de verschillende verdragsbepalingen” en dus niet alleen wat het sportoptreden betreft.

Het witboek is dus inderdaad vrij voorzichtig, maar tegelijk is het zo dat het optreden van de Europese Commissie aansluit bij de huidige en toekomstige verdragsbasis. Het is ook een goed instrument als overzicht van het bestaande optreden en mogelijk vertrekpunt voor een toekomstig sportbeleid.

Voor meer juridische en andere details verwijs ik u graag naar het recente boek ‘Europa in beweging’.

3. Uiteenzetting door de heer Ivan De Witte, voorzitter van de Profliga

De heer Ivan De Witte: Misschien is niet alleen sport maar ook voetbal specifiek. Het is niet toevallig dat de meeste van de genoemde voorbeelden daaruit kwamen. Daarnaast is er ook nog een groot verschil tussen professioneel en recreatief voetbal.

Het kritische onthaal van de tekst in voetbalmiddens heeft te maken met de afstand tussen de auteurs van

de Europese regelgeving en de specifieke sector. Kennis van zaken is nochtans belangrijk. Toch is het witboek een goed en omvattend document, dat inventariseert en denkbeelden naar voren schuift. Maar de praktijk is ingewikkeld. Alleen al in België zijn een heleboel verschillende overheidsniveaus bevoegd. Hoeveel bevoegde instanties moeten er in Europa dan wel niet zijn?

Het verwondert me dat sport voor het eerst toegevoegd wordt aan het Verdrag van Nice en dat drie percent van de tewerkstelling en vier percent van het bnp in de sport terug te vinden is. Dat wijst op een zekere urgentie om het niet bij het witboek te laten. De logheid en de bureaucratie van de structuren in Europa en België zijn niet te overzien. Sport verdient een eigen plaats met daarbij alle aspecten zoals media, de sport zelf, veiligheid. Ik heb het al lang niet meer over een nationale minister van Sport maar pleit voor een eenheidsaanspreekpunt voor alle domeinen. Zo niet zal het witboek nog lang dode letter blijven.

Ondertussen wordt de Profliga geconfronteerd met doping, clubs die failliet gaan, spelers die aan hun lot overgelaten worden. De licenties zijn een goed middel, maar misschien moet er ook een licentie komen voor de sportfederaties. Meer autonomie voor de federaties vergt een goed licentiesysteem. Een federatie bestaat meestal uit een stel nobele, eerder bejaarde mensen die na een goed gevulde carrière nog een beetje willen bezig zijn. Ze gunnen elkaar het licht in de ogen niet. Sportfederaties zijn eigenlijk bezigheidstherapie voor bejaarden. Als de federatie echt actief wil bezig zijn met het product, is een meer dynamische en verjongde federatie nodig.

Ik heb ook in de liga gepleit voor verjonging van het directiecomité door veertigers aan te trekken die echt een beleid uitstippelen. Ik ben zelf de eerste die zal moeten vertrekken. Als federaties inderdaad met tal van structuren samen moeten werken, zijn dynamisme en betere structuren nodig. Het licentiebeleid zal in januari versterkt worden, maar dat kon niet zonder een geweldige push. Een aantal waarden en aanbevelingen van het witboek kan dan vlugger gerealiseerd worden. Ik zie de meerwaarde van het witboek, maar ook veel obstakels.

Het arrest-Bosman heeft goede effecten gehad, maar er ook voor gezorgd dat de salarissen gigantisch, op bijna onethische wijze gestegen zijn. Het heeft de malafide praktijken van de makelaars in de hand gewerkt. Ze dreigen met oncontroleerbare geldstromen de sportwereld te overrompelen. En dan heb ik het nog niet over het gokgebeuren. De bakermat ervan ligt in Europa en niet in China.

4. Uiteenzetting door de heer Ivo Van Aken, Vlaams Topsportmanager

De heer Ivo Van Aken: Het witboek is een sterk document maar besteedt weinig specifieke aandacht aan topsport. Desalniettemin heb ik geleerd dat Europa wel degelijk iets kan betekenen. Op vlak van uitwisseling van kennis en ervaring vermogen Europese contacten heel wat. In 1973 stond het Europese tennis, zeker in vergelijking met het Amerikaanse en Australische, nergens. Landen die toch resultaten boekten, zoals Frankrijk, Tsjechoslowakije, Duitsland, wilden hun kennis delen. Daarom is het initiatief gekomen om de Europese landen te verzamelen en de kennis te delen met kleine landen zonder ervaring. De enorme inhaalbeweging in de Vlaamse tenniswereld is dan ook te danken aan de European Tennis Association. Die Europese tennisvereniging heeft wonderen gedaan en dat is ook voor andere sporten mogelijk.

De uitwisseling van kennis en ervaring kan ook door samenkomsten van topsportcoördinatoren te organiseren. Dergelijke samenkomsten, zowel sportspecifiek als sporttakoverkoepelend, kunnen meer losweten dan sommige nationale federaties zelf kunnen realiseren. FIFA slaagt erin om trainers en wetenschappers aan te zetten tot de verspreiding van informatie. ITF (Internationaal Tennis Federation) kan dat ook. Andere federaties slagen er via hun internationale federatie niet in de gegevens te verzamelen die ze nodig hebben om een grote stap voorwaarts te zetten in hun topsportbeleid. Europese initiatieven op dat vlak kunnen dus een meerwaarde betekenen.

Alle landen zijn bezig met trainersopleidingen. De laatste audit van Ernst&Young heeft bewezen wat we in augustus 2005 zelf vastgesteld hadden, namelijk dat het zeer moeilijk is voor Vlaamse federaties om zelf trainersopleidingen te organiseren op zeer hoog niveau. Daarmee bedoel ik trainers die toptalenten kunnen opleiden tot topsporters en in staat zijn de elitesporters te begeleiden.

Nochtans is er in Europa veel kennis. Ik denk onder meer aan de heel goede opleidingen aan de sporthogeschool in Keulen. Dat is niet zo ver, een goed samenwerkingsakkoord zou heel wat kunnen realiseren.

Europa moet op topsportniveau de krachten bundelen om te kunnen concurreren met de andere continenten. Vlaanderen alleen zal allicht onvoldoende informatie kunnen verzamelen om te overleven. Europees georganiseerde samenwerking zal een en ander vergemakkelijken.

Misschien moet er ook worden nagedacht over competities op Europees niveau. Vooral voor jongeren

zouden er eenvormige regels moeten komen. Het gaat niet op dat jongeren gewoon door een grens over te steken aan andere spelregels moeten voldoen. Ik denk bijvoorbeeld aan de minimumleeftijd voor competitiesport. Ook grensoverschrijdende competities kunnen helpen om het Europese niveau naar omhoog te trekken. Handbal bijvoorbeeld werkt momenteel aan een Beneliga. De eigen competitie is niet goed genoeg om Europees en op wereldniveau mee te kunnen. Misschien moet er voor bepaalde sporten zelfs nog iets groter gedacht worden.

Niet alleen de regels voor de leeftijdscategorieën maar ook voor de competitievolumes verschillen. In het ene land mag een speler evenveel keer per week in competitieverband spelen als in een ander land in de maand. Per leeftijdscategorie zijn er echter competitievolumes, ideaal voor de speler om zich te ontwikkelen. Op dat vlak kan Europa iets betekenen. Mijn voorstellen vergen regels, maar met de bescherming van de sporter tot doel, alsook de versterking van de Europese concurrentiepositie.

De Vlaamse audit bewijst dat federaties interne kwaliteitscontrole zouden moeten nastreven. Interne controle is niet zo zuiver, daarom is het goed dat het ook extern gebeurt. De federaties moeten niet alleen verjongen, maar de bevoegdheden moeten ook beter worden afgebakend. Bekwame sporttechnici krijgen momenteel te weinig ruimte om vernieuwing te realiseren.

Ik pleit voor labels voor clubs, zoals talentenclub en eliteclub. Voor de criteria is het belangrijk om over de grenzen te kijken. Voor degelijke talentenontwikkeling is immers een sterk label nodig. Voor trainerslicenties geldt hetzelfde; een label talentencoach en toptrainer is onontbeerlijk. De trainersmobiliteit is een goede zaak, maar nu is niet altijd duidelijk welke trainer een club in huis haalt. Een trainer, opgeleid aan de sporthogeschool in Keulen, is een goede trainer omdat men de inhoud kent van de opleiding. Dit is echter niet altijd het geval voor andere opleidingen.

Beweging is gezond, onderwijs heeft daar een rol in te spelen. Daaraan twijfelt niemand. Ik pleit dan ook voor de uitbreiding van de Eurofitbatterij met testen voor motorische vaardigheden. Dat kan belangrijk zijn voor dagdagelijkse dingen zoals veilig door het verkeer geraken. Samen met Renaat Philippaerts en Matthieu Lenoir van de universiteit van Gent hebben we die testbatterij trouwens al serieus uitgebreid. Om ouders en kinderen te overtuigen van het belang van de strijd tegen zwaarlijvigheid, moeten ze met hun neus op de feiten gedrukt worden. Dat kan door hen met cijfers aan te tonen hoe erg het gesteld is met het kind. Anderzijds kunnen ouders op deze manier op de hoogte worden gebracht van het sport-

talent van hun kind.

Als de conditie van elk kind op meerdere tijdstippen in het schooljaar gemeten wordt, zal dat hen motiveren om een en ander te verbeteren. Als ik ga wandelen in de bergen, bereid ik me ook voor, zo niet kan ik mijn tochtgenoten niet volgen. Dergelijke doelen kunnen motiveren. Europa kan die testen stimuleren.

Informeren over doping is heel belangrijk. Ongelooflijk veel atleten hebben zich eerst laten vangen aan doping, alvorens na te gaan of betere training of competitieschema's soelaas bieden. Degelijke informatie kan doping vermijden. Het kan niet dat in bepaalde landen de federaties de dopingcontrole organiseren. Ze zijn dan rechter en partij. Dat is echt iets voor overheidsinstellingen. De regelgeving van de internationale federaties moet overeenkomen met de regels in de rest van Europa en Europa moet de spelregels van het WADA (World Anti-Doping Agency) respecteren.

Destijds was het heel moeilijk om internationale tennistornooien te organiseren in Vlaanderen omdat onze dopingregels moeilijk lagen bij de internationale tennisfederatie. Dat is nog altijd niet volledig en voor alle sporten in orde.

Overheidsteun voor sport veiligstellen en vrijwilligers in de sport, horen voor mij samen. Daarvoor zijn er fiscale voordelen nodig, niet alleen voor topsporters maar ook voor trainers. Toptrainers gaan vaak naar het buitenland, niet alleen voor de hogere lonen, maar ook voor de lagere lasten. De sport kan niet zonder vrijwilligers, daarom moet er voldoende moeite gedaan worden om hen te motiveren.

Integratie en gelijke kansen, preventie en bestrijding van racisme horen ook samen. Talentscouting maakt geen onderscheid tussen mensen; ieder talent komt in aanmerking. Op dat vlak is topsport een goed voorbeeld van integratie: talent krijgt altijd kansen. Het kan echter nog beter. Allochtone topsporters kunnen nog beter ingezet worden zodat het eindresultaat nog beter is.

Het model van Veerle Deboscher met de negen pijlers is een goed uitgangspunt om de ideale inbreng van Europa te bepalen. Met dat model kan nagegaan worden wat Europa in elke pijler kan betekenen.

Wat de praktische realisatie van de topsportdoelstellingen betreft, is het goed om werkgroepen samen te brengen, maar de leden moeten de nodige expertise hebben. Het moeten specialisten in het onderwerp zijn. Europa kan ook een website met alle informatie opzetten, bijvoorbeeld over trainersopleidingen en -bijscholingen in andere Europese landen, als onder-

steuning voor de nationale websites.

Overheidsstructuren betrekken bij het EOC (European Olympic Committees) en het IOC is belangrijk, maar eerst moet goed nagegaan worden wie voor welk onderwerp nodig is. De agenda's zijn soms zo divers dat iemand slechts in één punt geïnteresseerd is. Dan loont het niet de moeite om daar een hele dag voor uit te trekken. De vergaderingen moeten dus geconcentreerd worden op een bepaald onderwerp. Dan moeten de juiste mensen rond de tafel gebracht worden.

5. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers

De heer Jos Stassen: Het is een frappante vaststelling dat de Europese Commissie met het witboek heel erg haar best heeft gedaan om niet het verwijt te krijgen dat ze zich met alles bemoeit. In het witboek staan geen voorstellen over een Europese sportrichtlijn, die moet vertaald worden in nationale wetgeving. Beide sprekers vragen dan weer wel regels: de heer De Witte om een uitzondering te maken voor het voetbal en de heer Van Aken voor leeftijdsregels en labels of certificaten. Pleiten de sprekers voor meer regels? Zal de Europese Commissie toch nog een sportrichtlijn uitwerken?

De heer Johan Sauwens: De uiteenzetting van de heer De Witte was verhelderend voor de wijze waarop de Profliga denkt over de administratie en het beleid. Als ik arbiter was, had ik hem een gele kaart gegeven omdat zijn uithaal overtrokken was. De schrijnende toestanden met het sociaal statuut van de spelers, zowel in de derde als vierde afdeling en in de Porfliga, het zwartegeldcircuit en andere problemen vergen betere afspraken. Het is goed dat Europa eindelijk sport ontdekt heeft en bereid is om, in samenwerking met de federaties en met de lidstaten, de positieve kracht van sport te bevorderen. Daarvoor moet de huidige concurrentievervalsing zoveel mogelijk bestreden worden. Afspraken en harmonisering zijn nodig. Daarom moeten de federaties niet te negatief staan tegenover de inspanningen op Europees vlak, die er onder meer dankzij de inbreng van Vlaanderen gekomen zijn. Onder andere Jean-Luc Dehaene heeft ervoor geijverd om sport in de Europese verdragen op te nemen.

Is de benadering die de topsportmanager voorstelt, ergens opgedoken in de Europese debatten? Hoe kan Europa ervoor zorgen dat zijn atleten wereldwijd meer medailles halen? Dat blijkt immers niet uit het witboek.

De heer André Van Nieuwkerke: Ook de Europese sportbonden dragen een grote verantwoordelijkheid.

De landen en de regio's kunnen inderdaad veel van elkaar leren.

De Nederlandse voetbalbeloften spelen bijvoorbeeld in derde klasse. De Vlaamse beloften, de reserves, spelen ergens in een verloren hoek van het stadion. Omdat ze hier niet de gepaste behandeling krijgen, verhuizen onze talenten naar Nederland. Vlaanderen en België zijn onmachtig om daarmee om te gaan. België is een complex landje, maar goede communicatie en organisatie vermogen veel.

De schuldenlast van topvoetbalploegen zoals Real Madrid en Barcelona en hun laksheid op gebied van bijvoorbeeld sociale zekerheid, vervalsen de concurrentie. Europa moet de concurrentie bewaken, want in bepaalde sporttakken is de concurrentie echt wel scheefgetrokken. De clubs die met alles in regel zijn, zijn benadeeld ten opzichte van andere clubs met een zekere faam en een goede lobbywerking, die de regels niet respecteren.

De heer Kris Van Dijck: Niet alleen een sportfederatie maar ook een bedrijf komt met verschillende ministeries in aanraking. Ook daar is er niet één aanspreekpunt. Is het eigenlijk wel mogelijk om topsport als een eiland met aparte regels te bekijken?

Vlaanderen kan zich alleen maar uitspreken over de federaties die het erkent en subsidieert. Spijtig genoeg zijn er nog federaties waarvoor dat niet het geval is.

De heer Hans Schoofs: De heer De Witte pleit voor een doortastende aanpak van de malafide makelaars. Dat probleem moet inderdaad op Europees niveau aangepakt worden. Is Europa volgens de heer Krezja geneigd om daar iets aan te doen? Zijn de andere landen van de EU ook vragende partij? Is het haalbaar om daarover regels op te stellen?

De heer Michal Krezja: Het verwondert me dat bepaalde sprekers meer Europese regelgeving willen dan de Europese Commissie voorstelt. Ik weet niet of dat in andere landen ook zo is. Misschien is het eerder een typisch Belgisch fenomeen. Het grote probleem is dat Europa kritiek krijgt als het iets doet, maar eveneens als het niets doet. De Europese Commissie moet een middenweg bewandelen. Als Europa, zoals de heer Van Aken voorstelt, minimumleeftijden zou opleggen, zou een groot deel van de sportwereld dat bestrijden als zijnde niet in overeenstemming met de autonomie van de sport. Ook in de toekomst zal de Europese Commissie heel voorzichtig blijven, ondanks het nieuwe artikel in het Verdrag van Lissabon. Ze zal alleen iets voorstellen als zowat alle landen dat nuttig achten.

Dat hangt samen met de ondersteuning van de Euro-

pese topsport. In het witboek staat onder vrij verkeer en nationaliteit dat de organisatie van sport en competities op nationale basis behoort tot de historische en culturele achtergrond van sport in Europa en overeenkomt met de wensen van de Europese burgers. Het is nu eenmaal een feit dat de overgrote meerderheid van de Europeanen sport als iets nationaals ziet. Dat bewijst de passie die nationale ploegen oproepen. Ook dat is een voorbeeld van de specificiteit van de sport. Nationale ploegen zouden immers in iedere normale economische sector strikt verboden zijn. Schoenenfabrieken waar alleen maar Italianen mogen werken, zouden onmiddellijk gestraft worden. In de sport kan dat wel, maar als dat is wat de mensen willen, moet Europa dat respecteren.

Het leidt er in zekere zin wel toe dat Europa geen voorstellen gedaan heeft om de Europese sport te ondersteunen. Dat zou bijna automatisch tot conflicten leiden met de wijdverspreide wil tot nationale organisatie. Daarvoor heb ik geen oplossing.

In dat verband is de mening van het IOC verhelderend. De Europese Commissie en het Europese Parlement hebben al contacten gehad met die organisatie over de Europese zichtbaarheid op de Olympische Spelen. Het IOC wil daar niets van horen, geen Europese symbolen, geen Europese vlaggen. Nationale teams blijven het uitgangspunt.

In Frankrijk en Spanje bestaat een strikte nationale regelgeving voor sportmakelaars met onder andere licenties en controlemechanismen. Het probleem is dat de nationale regels op dit gebied niet werken doordat grote makelaars uiteraard internationaal opereren. Als de nationale regels te strikt zijn, volstaat het de makelaars hun postbus te verhuizen naar een andere lidstaat. Als de lidstaten het onderling eens worden om vergelijkbare regels in te voeren, is Europese wetgeving niet nodig. De Europese Commissie zal het bestuderen en nagaan hoe een en ander zich kan ontwikkelen.

Het witboek heeft nu al een positief effect gehad op de Europese coördinatie, want tot een jaar geleden hield het Directoraat-generaal voor Concurrentie zich bezig met de concurrentieaspecten van de sport, het Directoraat-generaal Justitie en Binnenlandse Zaken met geweld en stadia enzovoort. Het sportbeleid was dus binnen de Europese Commissie verspreid en er was weinig coördinatie. Dankzij het witboek is dat veranderd. Er is een werkgroep opgestart met vertegenwoordigers van alle directoraten-generaal die iets met sport te maken hebben. Dat zijn er maar liefst vijftien. De werkgroep komt driemaandelijks samen om alle aspecten te coördineren. Het Witboek Sport is geen witboek van een directoraat-generaal maar van de Europese Commissie. Alle directoraten-generaal zijn verantwoordelijk voor die

aspecten van het witboek die hen aanbelangen.

Wat de nationale coördinatie betreft, zijn er grote verschillen tussen de lidstaten. Sommige landen hebben een minister van Sport die zich alleen maar bezighoudt met topsport en voor wie 95 percent van het witboek niet interessant is. In andere lidstaten maakt sport deel uit van een breder ministerie. In Frankrijk heeft de nieuwe president besloten sport onder te brengen in het ministerie van Volksgezondheid, juist om ervoor te zorgen dat sport deel uitmaakt van een breder iets. Dat model functioneert gemiddeld beter, maar dan nog blijft goede interdepartementale coördinatie nodig. Ook dat verschilt heel erg van land tot land.

In het witboek staat dat sportclubs en sportfederaties helaas weinig interesse hebben om kinderen aan te moedigen meer te bewegen. Sportorganisaties zeggen graag hoe belangrijk sport is voor de gezondheid, maar zijn vooral bezig met het organiseren van hun competities. Er is een rol weggelegd voor overheden, eventueel ook via een Europees sportprogramma, om het interessanter te maken voor sportorganisaties om bijvoorbeeld systematisch met scholen samen te werken zodat leerlingen bijvoorbeeld na het einde van de les onmiddellijk naar de sportclub kunnen.

De heer Ivan De Witte: Ik betwist de gele kaart, die de heer Sauwens me toekent, hoewel ik ze kan plaatsen. Als ik me negatief uitgelaten heb over de administratie, wil ik me excuseren. Dat was niet de bedoeling. Provocatie ligt in mijn natuur.

Door de mondialisering en europeanisering van alle maatschappelijke gebieden zullen sommige aspecten meer onderhevig worden aan richtlijnen dan aan aanbevelingen. Voor het al dan niet collectief aanbieden van televisierechten bijvoorbeeld zou een richtlijn gepast zijn. Solidariteit is immers belangrijk in de sport. Ik pleit voor Belgische opinievorming daarover. Met minimale staatssteun kan ik leven, maar dan moeten er andere bronnen van inkomsten zijn zoals televisierechten of transfervergoedingen van spelers. In België geldt nog altijd de wet van 1978 voor alle spelers. Dat brengt de Belgische sportorganisaties in een zeer precarie situatie inzake transfervergoedingen. Het arrest-Bosman zegt dan wel dat een contract voor zijn duurtijd gerespecteerd moet worden, in België kan een contract zonder schadevergoeding opgezegd worden.

Als alle inkomstenbronnen van clubs opdrogen, bevordert dat het malafide circuit. Financiële belemmeringen bedreigen het voortbestaan van het voetbal niet, maar wel de bonafide praktijken die eruit voortvloeien. Een goede financiële regeling kan vermijden dat het voetbal ten prooi valt aan slechte

lieden. Ook de organisatie van het jeugdvoetbal is problematisch. Ik ben niet zeker dat een organisatie of een liga dat kan oplossen. De Profliga denkt dat de nationale overheid daar wel een rol in kan spelen.

Europa kan een rol spelen bij het evalueren van de Europese sportbonden. Het enige wat ik daarover wil zeggen is dat ze heel protectionistisch en weinig transparant werken. Transparantie op vlak van de financiële stromen, de structuren en de benoemingen zou net het kenmerk moeten zijn van alle sportbonden, nationaal en Europees.

Ik pleit voor een betere communicatie tussen de verschillende instanties over het beloftevoetbal. Nu is er twee tot drie keer per jaar contact tussen de bonden, de liga en de overheid. Dat loopt meestal niet goed af omdat er in de voetbalfederatie een weerstand bestaat tegen bepaalde overheidsbeleid. Als voorzitter van de liga ben ik voorstander om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de vraag van de overheid.

Ik zie sport niet als een eiland dat een aparte regelgeving behoeft. De voetbalcel van Binnenlandse Zaken heeft goede maatregelen genomen tegen hooliganisme vanaf het moment dat hij de specificiteit van de veiligheid in stadia goed kende. Het enige is dat de cel minder werk krijgt omdat het probleem opgelost geraakt. Elk ministerie zou een of twee mensen moeten tellen die de specificiteit van de materie heel goed kennen. Dat geldt ook voor andere bedrijfstakken.

Ik pleit dus niet noodzakelijk voor één coördinatiepunt, hoewel er in de meeste andere Europese landen een minister van Sport of heel veel coördinatie is. Ik vermoed dat het voor sport in Vlaanderen vooralsnog niet het geval is.

Malafide makelaars zijn een groot probleem aan het worden. Vorig jaar heeft AA Gent een speler naar Sint-Petersburg getransfereerd voor 5 miljoen euro. Dat is een grote som voor een Belgische club en de makelaars strijken daar een aanzienlijk percentage van op. Regels op Europees of nationaal vlak voor meer transparantie zijn zeker aan de orde. In bepaalde landen moeten voorzitters en makelaars bodyguards inhuren. Dan zijn we ver af van het wezen van de sport.

De voorzitter: In deze commissie heb ik doorheen de jaren niet alleen horen pleiten voor fiscale voordelen voor topsporters en toptrainers, maar ook voor kunstenaars, televisiemakers, acteurs, musicalacteurs, schrijvers, musici. Wie zal er nog normaal belastingen betalen?

De heer Ivo Van Aken: Ik wil zeker en vast niet meer regelgeving maar wel juiste regelgeving. In de

gouden jaren van Duitsland stond er iemand aan het roer die de juiste lijnen uitzette. De rest van Europa is die man gevolgd. Eén land, Duitsland is niet gevolgd. Dat land staat vandaag nergens.

De uitwisseling van kennis kan misschien moeilijk zijn. De Europese sportbonden kunnen daar zeker een rol in spelen. Misschien moet zelfs niet Europa op zich, maar moeten wel die sportbonden initiatieven nemen. Het blijkt niet voor iedere sportbond even gemakkelijk om dat te realiseren, Europese regels kunnen misschien wel een steuntje zijn. Als ze er niet komen, zullen we daar niet wakker van liggen. De sportwetenschappers en de landen die een beter topsportbeleid nastreven, slagen er wel in om dat zelf op te zetten. Het was eerder een idee van wat Europa kan betekenen. Ik zie immers niet direct een andere structurele bijdrage voor topsport. De andere aspecten ken ik te weinig en daarover wil ik geen standpunt innemen.

In de Vlaamse taskforce en de stuurgroep Topsport zijn alle partijen vertegenwoordigd. Er zou een huis van de topsport moeten komen voor nog meer samenwerking. Er is ook een ABCD-commissie, waarin de drie gemeenschappen en het Olympisch Comité zitting hebben. Als iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt, zowel Vlaanderen als de leiding van die ABCD-commissie, zou het mogelijk moeten zijn om ervan te profiteren dat sport gemeenschapsmaterie is. In het tennis bijvoorbeeld heeft Wallonië na een achttal jaren het Vlaamse voorbeeld voor de vorming van tennissers met succes gevolgd. Concurrentie is soms nodig om vooruit te geraken, zeker voor topsport.

Mevrouw An Vermeersch: Er is inderdaad een tegenstelling tussen de verwachtingen van de sportwereld en de voorstellen van de Europese Commissie in het witboek. Dat is deels te herleiden tot het beperkte mandaat dat de Europese Commissie van de verdragsteksten en de lidstaten krijgt. De Europese Commissie moet schipperen tussen de rol van de lidstaat en de regio's en de rol van de sportbonden. Het is een moeilijke evenwichtoefening maar met voldoende overleg kan er wel iets uitkomen.

6. Uiteenzetting door mevrouw Barbara Vanden Bulcke, agentschap Zorg en Gezondheid, beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezondheid van de Vlaamse Gemeenschap

Mevrouw Barbara Vanden Bulcke: Uit onderzoek blijkt dat 52 percent van de Vlamingen onvoldoende fysiek actief is om een positief effect te hebben op de gezondheid. Dat zijn meer vrouwen dan mannen. 71 percent is onvoldoende fysiek actief om gewichtstoename te beperken. 59 percent van de Vla-

mingen is onvoldoende fysiek actief om het risico op cardiovasculaire aandoeningen te verminderen. De bovenstaande gegevens zijn afkomstig uit de gezondheidsenquête 2004.

Een studie van het steunpunt Sport, Beweging en Gezondheid geeft cijfers over sportparticipatie. Daaruit blijkt dat een op twee Vlamingen sport beoefent in de brede betekenis van het woord, dus wat de persoon zelf als sport percipieert. Voor sport in enge zin, gezondheidsgerelateerde sport, is dat slechts 35 percent. Ongeveer de helft, 51 percent, doet sport in clubverband, 17 percent doet aan competitie. Fietsen en wandelen zijn heel populair. De toegankelijkheid van de sportvoorzieningen is belangrijk voor sportparticipatie.

De visie van het Vlaamse beleid is dat lichaamsbeweging niet op zich staat. Het moet passen in een gezonde levensstijl, waar voeding een aspect van is. Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) heeft de actieve voedingsdriehoek ontwikkeld. Daarin staan alle belangrijke voedingsmiddelen, de onderste strook is lichaamsbeweging.

Het beleid streeft naar gezondheidswinst. Dat betekent gezondheidsbevordering maar ook preventie van ziektes als kanker, osteoporose, cardiovasculaire aandoeningen. Vlaanderen wil een geïntegreerd beleid voeren naar verschillende settings. Om een zo groot mogelijk aandeel van de bevolking te bereiken, is een actief beleid in scholen, bedrijven, lokale besturen enzovoort nodig. Geïntegreerd beleid mag niet alleen bestaan uit educatie en informatie, zoals voorheen misschien te vaak het geval was, maar moet ook structurele maatregelen en regelgeving omvatten. Structurele maatregelen kunnen zijn: een gezond voedingsaanbod op het werk, de mogelijkheid om onder de middag te sporten, fietsstallingen enzovoort.

Een geïntegreerd beleid sluit geen aandacht voor specifieke doelgroepen zoals jongeren, kansarmen en vrouwen uit. Het is belangrijk om fysieke activiteit in te bouwen in het dagelijkse leven en niet te beperken tot de vrije tijd. Ik denk daarbij aan het fietsen naar het werk, naar de bakker, naar het station. De norm in Vlaanderen is dagelijks 30 minuten matige fysieke activiteit voor volwassenen en 60 minuten voor kinderen.

Een van de essentiële elementen voor succes, is het voeren van een facettenbeleid, namelijk samenwerking tussen de ministeries van sport, mobiliteit, ruimtelijke ordening, milieu. Een voorbeeld van dergelijke samenwerking is het vroegere steunpunt Sport, Beweging en Gezondheid. Het is zeker de bedoeling om de samenwerking, ondanks het opdoe-

ken van het steunpunt, voort te zetten.

De partnerorganisatie van het agentschap is het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG). Die organisatie staat in voor het ontwikkelen van methodieken voor de verschillende settings. De logo's zijn locoregionale overlegstructuren die instaan voor het implementeren van de methodieken in scholen, bedrijven, gemeenten, vrijetijdsorganisaties enzovoort. Ze staan ook in voor het vormen van netwerken. Ze contacteren de lokale partners en zetten hen aan de methodieken te gebruiken. Het laagste niveau zijn de scholen, de bedrijven, de lokale besturen, de eerstelijnsgezondheidszorg, die rechtstreeks in contact staan met de doelgroep. Domus Medica krijgt subsidies om richtlijnen door te geven aan de Vlaamse huisartsen. Zo is lichamelijke activiteiten bijvoorbeeld een aspect van de steekkaart over cardiovasculair risico.

Een concreet voorbeeld van samenwerking tussen gezondheid en sport is de actie fitte school, gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. Het VIG werkt daarvoor samen met NICE, het Nutrition Information Center, de stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) en de logo's. Het project is beloond met een prijs van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Een aantal medewerkers van het logo en van de Stichting Vlaamse Schoolsport worden opgeleid om in de scholen een voedings- en bewegingsbeleid te implementeren. Een van de succesfactoren is dat er niet alleen met de leerlingen gewerkt wordt, maar ook met het schoolbestuur, de leerkrachten en de ouders. Een aantal concrete verwezenlijkingen van het project zijn aandacht voor actief transport naar school en voor een actieve speelplaats met ruimte en materiaal voor beweging. Ook een gedifferentieerd sportaanbod en competitie tussen de scholen buiten de schooluren worden gestimuleerd. Het project legt eveneens contacten met de clubsport. Meer informatie is te verkrijgen op www.fitteschool.be.

De Vlaamse minister van Gezondheid, de heer Steven Vanackere, organiseert in 2008 een gezondheidsconferentie voor voeding en beweging. Doel is beleid te ontwikkelen, met onder meer het Preventiedecreet. Het is ook de bedoeling een nieuwe gezondheidsdoelstelling rond voeding en beweging op te stellen. De vorige gezondheidsdoelstelling over voeding wordt uitgebreid met fysieke activiteit. Er worden strategieën en een concreet actieplan aan gekoppeld. Het VIG is de organiserende instantie en zal de strategieën samen met Vlaamse actoren en experts voorstellen. Het plan zal echter ook getoetst worden bij het brede werkveld. In het voorjaar van 2008 zal het facettenbeleid en de samenwerking tussen de ministeries op politiek niveau afgesproken worden.

Een centraal element in de gezondheidsconferentie is

het gemeenschapsproject hartelijke buurten. De bedoeling daarvan is op lokaal niveau structurele maatregelen te nemen om mensen aan te zetten om gezond te bewegen en te eten.

Een aantal aspecten van het Witboek Sport sluiten heel goed aan bij het Vlaamse beleid, onder meer dat lichaamsbeweging in functie van een betere gezondheid staat. Het agentschap vindt het ook heel goed dat de toegankelijkheid van sportvoorzieningen benadrukt wordt. Dat komt trouwens overeen met de aandacht voor kansarmen. Het is goed dat individuele sportbeoefening vermeld wordt naast clubsporten. Meer sport in onderwijs en opvoeding is een positief aspect alsook dat kinderen en jongeren een belangrijke doelgroep vormen. De economische dimensie van sport is voor het Vlaamse beleid heel belangrijk, hoewel dat misschien niet helemaal hetzelfde omvat als in het witboek. Het terugdringen van gezondheidskosten is belangrijk om meer geld in preventie te kunnen steken.

Naast de samenwerking met gezondheid en onderwijs vraagt het Vlaamse beleid inzake sport ook aandacht voor de beleidsdomeinen mobiliteit, ruimtelijke ordening en milieu. Dat staat niet zo direct in het witboek. Fysieke activiteit moet een onderdeel vormen van het dagelijkse leven. Vanuit volksgezondheidsstandpunt is recreatief sporten ook heel belangrijk. Dat kan veel meer mensen bereiken dan competitie sport. Ook de link met gezonde voeding ontbreekt. Acties op niveau van de Europese Commissie, bijvoorbeeld labels aan scholen met goede praktijken voor fysieke activiteiten en gezonde voeding, moeten afgestemd worden op Vlaamse acties op dat vlak. Meer informatie is terug te vinden op www.vig.be en www.zorg-en-gezondheid.be.

7. Uiteenzetting door de heer Dany Punie, voorzitter Vlaams Instituut voor Sportbeleid en Recreatiebeheer (ISB)

De heer Dany Punie: Het Vlaams Instituut voor Sportbeleid en Recreatiebeheer (ISB) is tevreden met de aandacht die de Europese Commissie toont voor sport. Het witboek is een zeer goede samenvatting van de sport in Europa en verzamelt de 53 doelstellingen die de Europese Commissie zich stelt. In mijn bespreking maak ik een selectie van thema's die belangrijk zijn voor de gemeenten, geef ik enkele kritische bedenkingen, leg ik een aantal links met Vlaanderen en formuleer ik enige algemene opmerkingen.

Maar ik wil ook de zwakke punten aangeven van de tekst. Om te beginnen heeft de Europese Commissie op dit ogenblik geen rechtstreekse bevoegdheid over sport. Raar voor wie wel die bevoegdheid lijkt te

willen, is verder dat sport als middel meer aan bod komt dan sport op zich. Ik signaleer dat binnen de tekst 25 keer het woord 'via' voorkomt. Men probeert dus wel sport te promoten maar telkens via andere beleidsdomeinen. Maar in die beleidsdomeinen spreekt men amper over sport. De milieudoelstelling vormt een goed voorbeeld.

De Eurobarometer daarentegen is voor Vlaanderen een geschikt vergelijkingsinstrument. Verder kunnen de nieuwe richtsnoeren voor lichaamsbeweging ook in Vlaanderen een stimulans betekenen voor intensere samenwerking met derden. Dit biedt kansen voor zowel de anders georganiseerde sport als het concept Brede School.

Nog positief voor ons is het Europese onderzoek naar de verwachtingen van vrijwilligers in sport, waarover we tot nu toe te weinig weten, ook al hebben de federaties hen nodig. Voorts waarderen wij de aandacht voor sociale inclusie, integratie en gelijke kansen, die in Vlaanderen al geïmplementeerd worden in het decreet op de lokale sport voor allen

Andere belangrijke items voor Vlaanderen zijn de rol en betrokkenheid die Europa verwacht van de verschillende overheden, met name in de amateursport en sport voor allen. We zijn in dat verband zeer blij dat ook Europa pleit voor een verlaagd btw-tarief. Vlaanderen vroeg dit al langer aan de federale overheid. Waar blijft dit? Erger nog, de lokale overheden worden zelfs bestraft. Voor hen geldt 21 procent voor renovatiewerken aan sportinfrastructuur, terwijl privépersonen of -organisaties slechts 6 procent betalen.

Het specifieke karakter van de sportactiviteiten, -regels en -structuren wordt erkend en ook dat stemt ons gunstig. De spelersmakelaars worden in de schijnwerper geplaatst, wat eveneens een goede zaak is, gezien de talrijke klachten. Het invoeren van een solidariteitsmechanisme voor de verdeling van de mediarechten tussen topsport en sport voor allen, is zeer positief.

De volgende punten zijn voor ons opvallend. Ten eerste wordt de overheidssteun voor de sport veiliggesteld. Bovendien komt er onderzoek naar de financiering van amateursport en sport voor allen, en naar de impact van de veranderingen op dit gebied. Oplossingen zijn niet dadelijk te vinden maar de overheidssteun is wel degelijk een beleidsinstrument dat aangeeft welk belang aan sport gehecht wordt.

Wij plaatsen wel vraagtekens bij het project Europese sporthoofdsteden. Vraag is met name of hiermee het juiste doel wordt bereikt. Wil men hiermee niet veeleer Europa in het daglicht stellen dan het lokale sportbeleid? Dezelfde vragen kan men stellen bij de

sportevenementen, die vooral op topsport gericht zijn. Maar is er ook aandacht voor sport voor allen?

Nog opvallend is verder dat men de handel in verboden dopingproducten overal in de EU op dezelfde manier behandelt als de drugshandel. Probleem is wel dat men voor dit laatste geen eenvormig standpunt bereikt tussen de lidstaten. Zal dit dan voor doping wél het geval zijn?

Maar het meest opvallend van alle punten is de mogelijkheid om regels die bepalen dat teams mede uit een bepaald aantal lokaal opgeleide spelers moeten bestaan, te verenigen met de verdragsbepalingen inzake het vrij verkeer van personen. Indien Europa dit toestaat, waar wachten de federaties dan nog op? Volgens mij is dat de oplossing voor de jeugdopleidingen. Opvallend kan echter ook negatief zijn. Zijn snelle visum- en immigratieprocedures voor topsporters echt nodig?

De drie belangrijkste elementen van het witboek zijn voor ons de volgende. Het aantal spelers in een ploeg dat behoort tot de lokale club of gemeenschap kan vastgelegd worden. De diverse onderzoeken die Europa vooropstelt, kunnen dienstig zijn voor zover Vlaanderen effectief en efficiënt inspeelt op de cijfers. Tot slot is er de opvatting dat niettegenstaande het algemene economische belang van sport, sport – en zeker sport voor allen – afhankelijk kan zijn van overheidssteun.

Het ISB besluit dat het witboek een duidelijk en degelijk overzicht biedt met reeds gekende nobele verwachtingen. Om efficiënt en effectief te zijn, is consensus tussen de lidstaten nodig, maar die ontbreekt geregeld op een aantal vlakken. Het instituut vindt ook te weinig stimuli om de lidstaten op die verwachtingen te laten inspelen. Naast de bepaling van de prioriteitsvolgorde tussen de 53 doelstellingen, is er daarom nog nood aan incentives voor de lokale besturen.

8. Uiteenzetting door de heer Tom Poppe, directeur Sport van de Vlaamse Sportfederatie (VSF)

De heer Tom Poppe: De Vlaamse Sportfederatie, koepelorganisatie van alle gesubsidieerde sportfederaties in Vlaanderen, is verheugd over de aandacht die het thema sport krijgt binnen de Europese Commissie en over het resultaat dat we daarvan terugvinden in het witboek. Dit document verdient een verdere behandeling door de lidstaten, zoals dit vandaag het geval is tijdens deze hoorzitting.

Terecht wordt in het witboek de belangrijke rol van sport voor een maatschappij onderschreven. De posi-

tieve waarden van sport voor de persoonlijke ontwikkeling worden erkend. Uit studies blijkt onder meer dat sport gezondheidsbevorderend werkt, de levenskwaliteit verhoogt en daardoor tot besparingen in de welzijns- en gezondheidsuitgaven kan bijdragen. Uit een drie jaar durende Amerikaanse studie bleek dat sportinactieve werknemers op jaarbasis 870 US dollar kosten aan ziekenhuisclaims tegenover 479 US dollar voor sportactieve werknemers.

In Nederland zouden de economische baten van sport circa 725 miljoen euro belopen. Sport zorgt in Europa voor een werkgelegenheid van 15 miljoen mensen of 5,4 percent van de beroepsbevolking. De cijfers liegen er niet om, sport levert op verschillende vlakken een serieuze bijdrage aan de maatschappij, iedereen is het daarover eens. Maar toch wordt ook in het witboek opgemerkt dat het belang van sport nog steeds onvoldoende tot uiting komt in het beleid.

Dat is volgens ons ook in Vlaanderen nog steeds het geval. De sportsector telt in Vlaanderen het grootste aantal verenigingen met meer dan 23.000 sportclubs en verenigingen, samen ongeveer 300.000 vrijwilligers en 1,4 miljoen sportbeoefenaars. Ongeveer 43 percent van de Vlaamse bevolking doet regelmatig aan sport. Het economische belang van sportclubs in Vlaanderen zou 119 miljoen euro bedragen. Vlaamse gezinnen zouden jaarlijks 103 miljoen euro besteden aan sportbeleving. Daartegenover staat de ontnuchterende vaststelling dat, ondanks de positieve evoluties in het budget sport de laatste jaren, het aandeel van sport in de Vlaamse begroting slecht 0,4 percent bedraagt, terwijl dit voor cultuur 2,2 percent is.

De diverse thema's die in het Witboek Sport aan bod komen, zijn volgens ons stuk voor stuk van groot belang bij de verdere ontwikkelingen inzake sport en sportbeleid. Rekening houdende met het tijdsbestek, is het uiteraard onmogelijk om deze allemaal te bespreken. We kiezen er dan ook voor om een aantal algemene thema's aan te stippen die we voor Vlaanderen prioritair achten.

Het eerste punt is de lichaamsbeweging voor een betere volksgezondheid. Als instrument voor gezondheidsbevorderende lichaamsbeweging heeft sport veel meer invloed dan gelijk welke andere maatschappelijke activiteit. Het verhogen van de sportparticipatie moet dan ook een beleidsprioriteit blijven. Het accent ligt daarbij op regelmatig sporten en levenslang sporten in kwaliteitsvolle en gezondheidsbevorderende omstandigheden en dit bij voorkeur in georganiseerd verband, in clubverband.

De sportclubs zijn de bouwstenen van de georganiseerde sport. Zij zijn in het bijzonder voor jongeren, naast de school en meer specifiek de schoolsport,

een belangrijke leerschool voor het stimuleren van de fysieke fitheid en het aanleren van sporttechnische vaardigheden in kwaliteitsvolle omstandigheden. Investeren in sport moet gezien worden als investeren in volksgezondheid. Recent onderzoek van de UGent en de VUB toont aan dat deze stelling klopt. Investeren in sport zou volgens deze studie veel meer baten hebben dan eenzelfde investering in cholesterolremmers. De middelen die vrijgemaakt worden om mensen over de brug te slepen om aan sport te doen, worden op langere termijn volledig teruggewonnen in de vorm van minder kosten aan gezondheidszorg en dit betekent dus een nettobesparing voor de maatschappij.

Tweede punt is meer aandacht voor sport in onderwijs en opleiding. Om te beginnen blijven we als Vlaamse Sportfederatie hoe dan ook pleiten voor het verhogen van het aantal uren lichamelijke opvoeding zowel in het basisonderwijs als het secundair onderwijs. Het is daarom verontrustend om in de voorbereidende documenten te moeten lezen dat de Europese Commissie sinds 2002 op beide niveaus een afname waarneemt.

Bovendien moet volgens ons de relatie school-sportclub verder versterkt worden en de leerlingen dienen aangemoedigd te worden om lid te worden van een sportclub, bijvoorbeeld via initiatieven in de Brede School. Via een degelijk lokaal samenwerkingsverband tussen school, club en gemeente, met als doelstelling de jongeren aan te zetten tot levenslange sportbeoefening, moet de onderwijsgebonden sport haar belangrijke maatschappelijke rol vervullen. De school, hogeschool of universiteit zijn bovendien ideale aangrijpingspunten om meer jongeren – zeker de minder sportieve – te bereiken.

Het derde punt wordt gevormd door het belang van sport voor sociale inclusie, integratie en gelijke kansen. Iedereen in de maatschappij moet aan sport kunnen doen. Aan de specifieke behoeften en de situatie van ondervertegenwoordigde groepen moet iets gedaan kunnen worden. Alle actoren dienen hierop in te spelen. Sport bevordert de relatiebekwaamheid. Respect, verantwoordelijkheid, samenwerken, sociale openheid zijn waarden die van jongs af aan vrijwel automatisch worden aangeleerd en die overtuigde sporters hun leven lang meedragen.

Vierde punt is vrijwilligerswerk en actief burgerschap bevorderen door sport. Het vrijwilligerswerk is de kurk waarop de sport in Vlaanderen drijft. Toch komt dit vrijwilligerswerk steeds meer onder druk te staan, waardoor op haar beurt ook de toekomst van de georganiseerde sport in gevaar komt.

De tendens naar minder gebonden aan sport doen is

immers al een tijdje ingezet. De huidige bewegingscultuur kenmerkt zich door de trend tot individualisering en is daarenboven vluchtig en tijdelijk van aard. Die trend is verrassend in de sport. Sport was lange tijd immers de groepsactiviteit bij uitstek. De structuur van de georganiseerde sport blijkt meer en meer te onttaarden in een verzameling van onafhankelijke, ongebonden sporters. Het ongebonden en oppervlakkige vrijetijdsgedrag begint de traditionele vaak kleine sportclubs parten te spelen.

Het verstoort de organisatie en de continuïteit van de clubwerking. De sportclub wordt steeds meer afhankelijk van een kleiner en bovendien steeds ouder wordend bestuur, en dat net op het ogenblik dat de sportclub in staat zou moeten zijn om zich te wapenen tegen en de concurrentie aan te gaan met private ondernemingen, de toeristische sector en de informele initiatieven. De sportsector krijgt meer en meer de trekken van een markt voor sportactiviteiten, waarop met uiteenlopende aanbodvarianten wordt gedongen naar de gunst van de potentiële klanten. Daarbij begint die klant steeds meer andere en hogere eisen te stellen inzake aangepaste en comfortabele sportaccommodatie, ongebondenheid, keuzemogelijkheid in het samenstellen van bewegingspakketten enzovoort.

We dringen er dan ook op aan om op korte termijn onder meer werk te maken van een duidelijk statuut voor de trainers en de scheidsrechters. Wat de huidige vergoeding van trainers en scheidsrechters betreft, bieden de huidige systemen te weinig flexibiliteit. Het gaat hier immers meestal niet om volwaardige beroepsarbeid die verricht wordt met het oog op het verwerven van een inkomen dat bestaanszekerheid verschaft. Het gaat echter wel om inzet die onmiskenbaar een maatschappelijk nut heeft en zich beperkt tot enkele uren per week. Er moet dan ook werk gemaakt worden van een eigen statuut voor dit soort tewerkstelling.

Daarnaast kan een gerichte verlaging van de lasten op arbeid in de sportsector een stimulans betekenen voor de professionalisering in de sportsector. Het vrijwilligerswerk in de sportclub kan op die manier ondersteund worden door het inzetten van professionele krachten zowel op het vlak van sportbegeleiding, logistiek als administratie. Meer professionalisering in de sportclubs is dus noodzakelijk om de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen.

Ons vijfde en laatste punt is de overheidssteun voor sport veiligstellen. Zonder de overheidssteun zou de toegankelijkheid van sportactiviteiten niet voor iedereen kunnen gegarandeerd blijven. Gezien de centrale rol die de georganiseerde sport via de sportclubs en -federaties heeft, is het voor de Vlaamse Sportfederatie duidelijk dat een verdere ondersteuning met bijkomende financiële middelen door de

overheid noodzakelijk is. De VSF is er immers van overtuigd dat sportbeoefening binnen de sportclubs de beste garantie biedt op een kwaliteitsvolle sportbeleving, los van commerciële motieven.

Samenvattend vragen we: meer middelen voor sport, een beter statuut voor trainers en scheidsrechters, meer aandacht voor sport en een gezonde levensstijl vanaf de schoolbanken.

9. Uiteenzetting door mevrouw Astrid Vervae, beleidsmedewerker Sport, departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)

Mevrouw Astrid Vervae: Als vertegenwoordiger van het departement CJSM woonde ik al verschillende Europese meetings bij van de Europese ministers van Sport en van de Europese directeurs Sport. Wij proberen actief mee te werken aan de initiatieven die daar gelanceerd worden. Zo was ik aanwezig op de vergadering van de werkgroep over het witboek in maart 2007. Wij zorgden ook voor de verspreiding van de onlineconsultatie onder de stakeholders. Het uiteindelijke witboek werd voorgesteld op een vergadering van de directeurs Sport in Lisbon in juli 2007, waarna wij het meteen hebben doorgenomen. Onze analyse werd bezorgd aan de minister.

Het departement CJSM heeft het Witboek Sport steeds als een belangrijk signaal voor de Europese politieke wereld beschouwd om ook sport een plaats te geven binnen het Europese beleid. Gezien de specifieke kenmerken van sport en van de sportstructuren binnen Europa, is het vanzelfsprekend niet evident om een document op te stellen waar iedereen zich volledig in kan vinden. De Europese Commissie is er volgens ons echter in geslaagd om op een evenwichtige en rationele manier een aantal zaken zo voor te stellen dat het belang van een meer gecoördineerde Europese aanpak voor sport duidelijk naar voren komt. De indeling van het witboek biedt genoeg ruimte om een veelheid aan thema's te behandelen, zonder zich vast te rijden in een prioritaire volgorde.

Wat betreft het steeds terugkerende discussieelement rond de specificiteit van sport, is het steeds onze visie geweest dat men rekening moet houden met het specifieke karakter van de sport en de sportsector, maar dat dit nooit aanleiding mag geven voor de sportinstanties of de sporters zelf om zich buiten de communautaire of de nationale wetgeving te stellen. Het feit dat de Europese Commissie opteert voor een case-by-case benadering is ons inziens verdedigbaar, maar wij kunnen ons ook inleven in de kritiek van andere lidstaten die liever een omvattende benadering hadden gezien.

Indien dit mogelijk zou zijn, lijkt het ons het meest aangewezen om over algemene richtsnoeren te beschikken, maar gezien het feit dat het economische belang van de sport en de evolutie van de sport op dit vlak zo recent zijn, kunnen wij ons op dit moment verzoenen met de case-by-case benadering. Dit neemt niet weg dat ook wij hopen dat in de toekomst een algemene benadering en meer duidelijkheid op lange termijn geschapen kunnen worden. Het is ook nodig dat reeds op dit moment onderzoek gevoerd wordt naar de mogelijkheden ter zake. De veelheid aan thema's in het Witboek Sport weerspiegelt de impact en interferentie die sport heeft met de verschillende andere domeinen en sectoren.

Voor de Vlaamse overheid kan vooral het hoofdstuk over de maatschappelijke rol van sport een inspiratiebron vormen voor het voorbereiden en het verder uitwerken van het Vlaamse sportbeleid. Als men er de beleidsnota Sport 2004-2009 van minister Anciaux op naleest, merkt men dat één van de hoofdstukken in deze nota precies het maatschappelijk belang van sport is. Verschillende elementen die in het Witboek Sport aangebracht worden, behoren al tot de aandachtssfeer van de Vlaamse overheid, of kunnen in overweging genomen worden bij toekomstige beleidsinitiatieven.

Hierna behandel ik enkele punten uit het Witboek Sport die volgens ons ook voor Vlaanderen van belang kunnen zijn. Het eerste daarvan is het belang dat de Europese Commissie hecht aan lichaamsbeweging voor een betere volksgezondheid. Dit wordt hier in de praktijk omgezet door de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van het agentschap Zorg en Gezondheid. Ook het Sporta-congres rond Sport en Beweging vorige week toonde aan dat beweging zeer belangrijk is voor de volksgezondheid. Ook het beleid zou daar meer aandacht moeten aan besteden. Het departement CJSM wil alvast de nodige openheid tonen.

Wat het dopingbeleid betreft, is het team Medisch Verantwoord Sporten van het departement CJSM een grote voorstander van internationale samenwerking en informatie-uitwisseling ter bestrijding van het dopinggebruik. Mijn collega's volgen actief de internationale evoluties op. Een geïntegreerde Europese aanpak en een gecoördineerd standpunt zijn zeker noodzakelijk om meer gewicht in de internationale schaal te kunnen leggen. Dat is volgens ons echter mogelijk zonder een nieuw orgaan in het leven te roepen, wat trouwens ook de visie van de Europese Commissie is.

Het aspect van sport in het onderwijs werd op de recente staten-generaal van de lichamelijke opvoeding in september 2007 nog aangekaart. Het thema kwam vrij sterk aan bod in de media, en het ministe-

rie van Onderwijs is op de hoogte van de vraag naar meer sport in het onderwijs. Hoe groter het draagvlak is dat gecreëerd kan worden, hoe meer kans dat ook de scholen hierin hun verantwoordelijkheid zullen nemen. Het Witboek Sport benadrukt de gezondheid- en onderwijsvoordelen van sport op school en aan de universiteit.

Ook integratie door sport is een thema dat in het Vlaamse sportbeleid aan bod komt. Het specifieke doelgroepenbeleid dat door minister Anciaux gevoerd wordt, is hier een mooi voorbeeld van. Het interculturaliteitsbeleid zet zich in om ook sport een ruimere plaats te geven en de sportsector meer gevoelig te maken voor deze problematiek. Op de actiedag Interculturaliseren, die zal plaatsvinden op 26 februari 2008, zal hier zeker de nodige aandacht aan besteed worden. Verder geeft het nieuwe decreet op het lokale sportbeleid de lokale overheden kansen om ook via sportbeleid de integratie van bijvoorbeeld etnisch-culturele minderheden, senioren en gehandicapten te bevorderen. Ook het Participatiedecreet is een voorbeeld van een poging om integratie via sport en cultuur te bevorderen.

Een bedenking die wij vanuit het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media bij dit hoofdstuk van het Witboek Sport maakten, was dat verschillende aspecten van de maatschappelijke rol van sport wel beschreven werden, maar dat er ons inziens in verhouding te weinig aandacht besteed werd aan het promoten van meer participatie in en aan de sport. Het aanzetten tot sporten als doelstelling op zich en niet enkel als middel voor het realiseren van maatschappelijke doelstellingen, wordt volgens ons te weinig benadrukt in het witboek. Volgens ons is het beoefenen van sport, zuiver omwille van de sport, evenzeer van belang voor de uitbouw en de ontwikkeling van de sport.

Als we het dan over de economische dimensie van sport hebben, is het eveneens van belang om een duidelijk beeld te hebben van wat de impact van sport op de economie is en welke impact de economie steeds meer op de sport heeft. Het is dan ook toe te juichen dat de Europese Commissie een Europese statistische methode wenst te ontwikkelen om de economische impact van sport te kunnen becijferen. Het departement CJSM is dan ook bereid om hieraan mee te werken. Op dit moment werkt trouwens het steunpunt Cultuur, Jeugd en Sport al aan een onderzoek over de economische impact van sport in Vlaanderen. De gegevens zullen later zeker ten dienste gesteld worden van het Europese onderzoek.

De Europese Commissie bevestigt ook het belang van overheidssteun in de sportsector. Recent onderzoek wees uit dat het grootste deel van de Vlaamse

sportfederaties afhankelijk is van overheidssteun. De bestaande situatie mag voor de sportfederaties echter geen alibi zijn om niet actief op zoek te gaan naar alternatieve financieringsbronnen. Daar waar de Europese Commissie het belang van overheidssteun expliciet vermeldt voor de amateursport en sport voor iedereen, spreekt men zich niet uit over overheidssteun voor de topsport, terwijl ook die in Vlaanderen voor een groot stuk door de overheid wordt ondersteund.

Het is voor het departement minder evident om uitspraken te doen over het hoofdstuk rond de organisatie van de sport, gezien de bestaande bevoegdheidsverdeling in België. De elementen die worden aangehaald in het Witboek Sport, zoals vrij verkeer en nationaliteit, spelersmakelaars, minderjarigenproblematiek, fraude enzovoort, zijn grotendeels federale materies waar wij hier niet dieper op ingaan. Het is echter zeker de bedoeling om ook op Vlaams niveau oog te hebben voor deze thema's en ze indien nodig met de andere gemeenschappen en het federale niveau te bespreken.

Afsluitend kan ik zeggen dat het departement CJSM de verdere evolutie van het witboek en het daaraan gekoppelde actieplan Pierre de Coubertin van nabij zal volgen en dat wij met belangstelling uitkijken naar de verdere initiatieven van de Europese Commissie. In dat opzicht wil ik u ook nog meegeven dat de opname van een artikel rond sport in het Hervormingsverdrag ons inziens een belangrijke en noodzakelijke stap is om sport binnen de Europese Unie een volwaardige plaats te geven. Wij juichen deze politieke keuze dan ook toe en hopen dat daarvoor ook in Vlaanderen een voldoende groot draagvlak bestaat. Gezien het toenemende belang van sport ook op het Europese vlak, engageren wij ons om dit thema van nabij op te volgen en een actieve inbreng te leveren aan het Europese sportbeleid.

Zoals afgesproken geef ik ook nog een kort verslag van de voorbije Europese bijeenkomst van de ministers van Sport in Lissabon op 24 en 25 oktober 2007. Zoals u weet, zijn deze bijeenkomsten – in afwachting van de ratificatie van het Hervormingsverdrag – nog steeds informeel, maar de aanwezigheid van veel Europese ministers toont wel aan dat in de verschillende lidstaten belang gehecht wordt aan een coherent Europees sportbeleid en dat er een nood bestaat aan geregeld overleg.

Voor de Vlaamse overheid vertegenwoordigde de heer Paul De Knop minister Anciaux op deze bijeenkomst. In de aanloop naar deze meeting werd voor het eerst op initiatief van het federale ministerie van Buitenlandse Zaken een coördinatievergadering met de verschillende gemeenschappen gehouden ter bepaling van een gezamenlijk Belgisch standpunt.

De agenda van de EU-meeting was samengesteld uit drie hoofdthema's: de voorstelling van het Europese Witboek Sport, de World Anti-Doping Agency (WADA)-conferentie en de verkiezing van zijn voorzitter, en de opvolging van de voorbereidende meeting van de directeuren Sport in juli 2007.

Het Witboek Sport werd voorgesteld door de Europese Commissie, waarna de lidstaten hun standpunt mochten meedelen. De reacties waren unaniem positief, met hier en daar wat kritische kanttekeningen, onder andere over de specificiteit, waarover de discussie nog lang niet gesloten is. België feliciteerde de Europese Commissie met haar werk en benadrukte de belangrijke maatschappelijke rol van sport. Men merkte wel op dat het Witboek Sport relatief weinig aandacht besteedt aan de sportparticipatie en aan de noodzaak van kwaliteitsverhoging in de sport. België erkent het belang van dit initiatief voor de toekomst van sport binnen de Europese Unie.

Naar aanleiding van de terugtrekking van de Franse ex-minister van Sport, de heer Jean-François Lamour, voor het voorzitterschap, werd een behoorlijk deel van de namiddag besteed aan de standpuntbepaling van de Europese Unie in deze kwestie. Alle lidstaten waren het erover eens dat de Europese Unie het zich niet kon veroorloven om verdeeld naar buiten te treden en er werd beslist om de kandidaat John Fahey, een Australische ex-minister, de kans te geven om zichzelf en zijn programma voor te stellen. Op basis daarvan zou dan een eensgezind Europees standpunt ingenomen worden. Dat is achteraf ook gebeurd: de stemgerechtigde Europese leden in de Foundation Board hebben zich alle onthouden bij de stemming. Fahey werd uiteindelijk verkozen als de nieuwe WADA-voorzitter.

Ten slotte werd het Sloveense voorzitterschap van januari tot juni 2008 voorgesteld. Het is de eerste maal dat Slovenië het voorzitterschap bekleedt. De ambities zijn groot maar er is moeilijk een duidelijke lijn vast te stellen. Voor sport stellen ze een enorme waaier van thema's voor, maar er is nog niet echt een duidelijke keuze gemaakt. Enkele mogelijke thema's zijn: opleiding en tewerkstelling, samenwerking op vlak van sportwetenschap, en de bijdrage van sport en sportevenementen aan economische ontwikkeling. Het valt nog af te wachten welke thema's uiteindelijk behandeld zullen worden.

De volgende bijeenkomst van de ministers Sport zal op 16 en 17 maart 2008 plaatsvinden in Slovenië. Ter voorbereiding van deze bijeenkomst wordt opnieuw een meeting voor de directeurs Sport belegd en wel begin februari 2008, eveneens in Slovenië. Het departement CJSM zal dit opnieuw opvolgen.

De voorzitter: Ik dank de sprekers voor hun interessante bijdrage aan deze hoorzitting.

De verslaggever,

Martine
FOURNIER

De voorzitter,

Dany
VANDENBOSSCHE